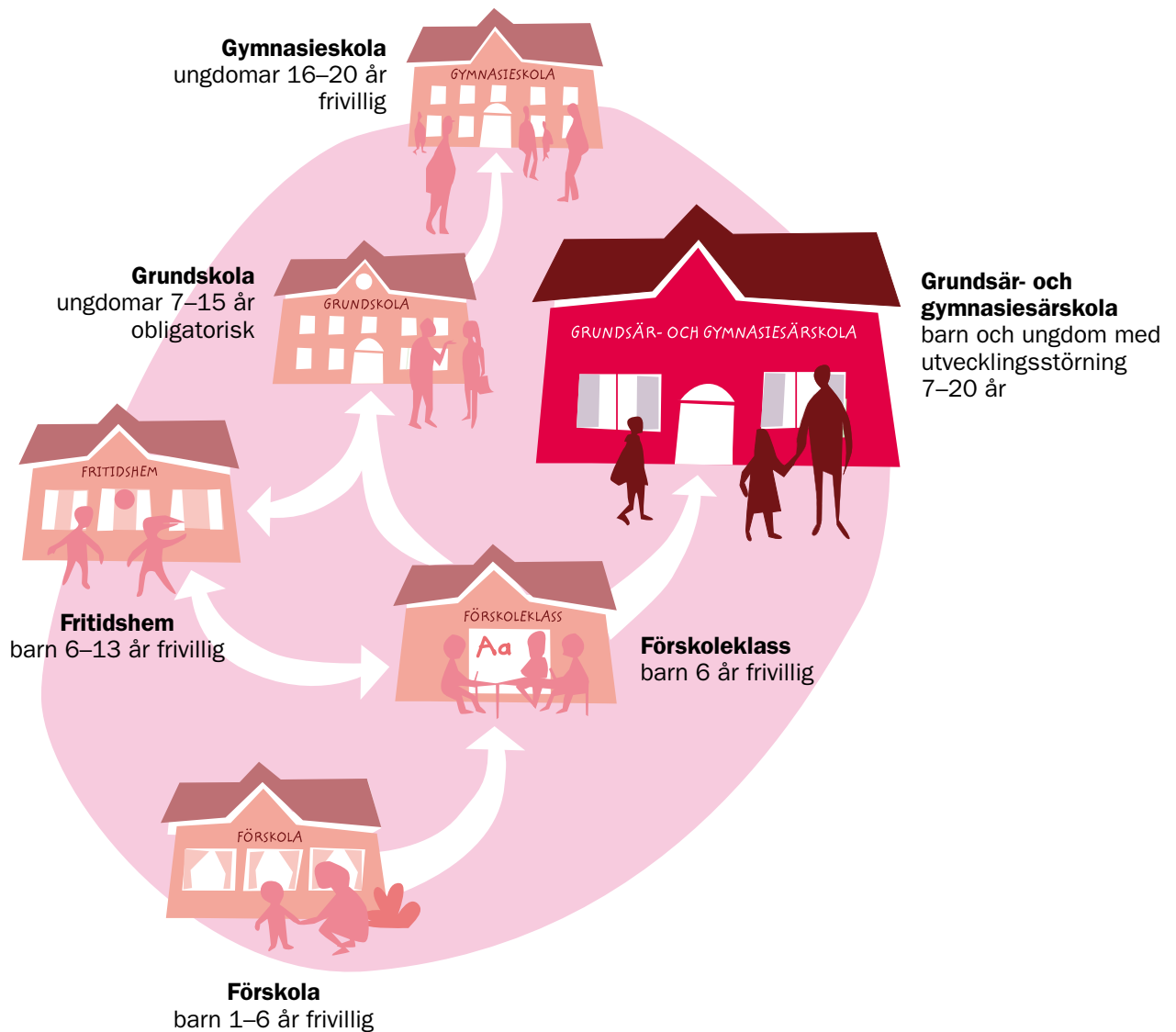

För barn och unga 7–20 år

Grundsärskolan och gymnasiesärskolan

Det här är den svenska skolan

Från det att ditt barn fyller 1 år kan det gå i förskola. Leken är viktig i förskolan. När barnet fyller 6 år kan det börja i förskoleklass. Både förskola och förskoleklass är frivilliga.

Alla barn går i grundskolan från ungefär 7 års ålder och den är obligatorisk. Skolplikten gäller årskurs 1–9, det vill säga i nio år.

Därefter går de flesta ungdomar tre år i gymnasieskolan. Nyanlända som fått permanent uppehållstillstånd har rätt att påbörja sin gymnasieutbildning före utgången av vårterminen det år det fyller 20; asylsökande innan de fyller 18 år. Men vissa krav på godkända betyg gäller. Gymnasieskolan kan förbereda för universitet och högskola, eller för att börja jobba direkt.

Grundsärskolan

För barn och unga med utvecklingsstörning

Den nioåriga grundskolan är obligatorisk i Sverige. De flesta barn börjar årskurs 1 på hösten det år de fyller 7 år. Varje läsår består av två terminer, en höst- och en vårtermin.

Barn med en utvecklingsstörning klarar inte alltid den vanliga grundskolan. Då kan barnet istället gå i grundskolan. Det är en egen skolform som ger en anpassad utbildning till varje elevs förutsättningar och behov. Varje elev har rätt att få utvecklas i skolan och känna glädje över att göra framsteg.

Om en elev i grundskolan efter nio år inte uppnått kunskapskraven har eleven rätt att studera ytterligare två år.

Innan en elev börjar i grundskolan ska en utredning göras. En pedagogisk, psykologisk, medicinsk och en social bedömning görs.

Skolan ska samråda med föräldrar och du ska som förälder ge ditt medgivande innan barnet skrivs in. Vad barnet självt tycker är också viktigt att ta reda på.

Utbildningen i grundskolan ska, förutom att ge kunskaper, bidra till personlig utveckling, social gemenskap och ge en bra grund för att delta i samhället.

Efter grundskolan kan eleven studera vidare i den fyraåriga gymnasieskolan. Till skillnad från grundskolan är gymnasieskolan frivillig. Målet är att eleven ska klara vanliga arbetsuppgifter i yrkeslivet.

Både grundskolan och gymnasieskolan är avgiftsfria. Det betyder att du som förälder inte betalar något för utbildning, böcker och skolmaterial.

Grundsärskolan anpassar sig till barnet

Grundsärskolan är flexibel och anpassar träningen och inläringen så att den passar ditt barns förmåga. Eleverna läser ämnen eller ämnesområden. Undervisningen kan också omfatta ämnen enligt grundskolans kursplaner, men inte med samma krav på

kunskaper och studietakt. Inom grundskolan finns en särskild inriktning som kallas träningskola. Den passar elever som har svårt att klara hela eller delar av utbildningen i ämnen.

Betyg och grundskolebevis

Om en elev eller förälder vill kan eleven få betyg i slutet av varje termin i årskurs 6–9.

Det finns fem betygssteg i grundskolan och gymnasieskolan: A, B, C, D och E. Högsta betyg är A och lägsta betyg är E. Om eleven inte klarar

kraven för E ges inget betyg. Betyget F eller streck används inte.

Efter utbildningen får alla elever ett grundskolebevis som kan kompletteras med ett allmänt studieomdöme.

Gymnasieskolan

Innan en elev börjar i gymnasieskolan gör kommunen en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och en social bedömning för att bedöma att det är rätt skolform för eleven. Hemkommunen ska först pröva om eleven tillhör målgruppen för gymnasieskolan. Det beslutet ska bygga på motsvarande utredning som i grundskolan.

Gymnasieskolan pågår under fyra år. Det finns nationella program och individuella program att välja mellan. Målet med undervisningen är att eleverna ska klara vanliga arbetsuppgifter i yrkeslivet eller kunna studera vidare. De elever som inte kan följa undervisningen på ett nationellt program går på ett individuellt program. Individuella program är anpassade utifrån elevens behov och förutsättningar.

Utbildningen ska utformas så att den främjar social gemenskap. Den ska också utveckla elevens förmåga att självständigt och tillsammans med andra skaffa sig kunskaper. Alla elever ska få en individuell studieplan.

De nationella programmen i gymnasieskolan

- Administration, handel och varuhantering
- Estetiska verksamheter
- Fastighet, anläggning och byggnation
- Fordonsvård och godshantering
- Hantverk och produktion
- Hotell, restaurang och bageri
- Hälsa, vård och omsorg
- Samhälle, natur och språk
- Skog, mark och djur

Ämnesområden i de individuella programmen

- Estetisk verksamhet
- Hem- och konsumentkunskap
- Idrott och hälsa
- Natur och miljö
- Individ och samhälle
- Språk och kommunikation

Elever från grundskolan kan också gå ett introduktionsprogram som ett alternativ till eller förberedelse för gymnasieskola. Kommunen är skyldig att erbjuda dessa elever yrkesintroduktion och individuellt alternativ om de önskar sådan utbildning. Kommunen får även erbjuda språkintrouktion.

Så här är studierna upplagda

Undervisningen på de nationella programmen i gymnasiesärskolan består av ämnen som innehåller olika kurser.

- Vissa ämnen är gemensamma för alla program. Dessa är engelska, estetisk verksamhet, historia, idrott och hälsa, matematik, naturkunskap, religionskunskap, samhällskunskap och svenska eller svenska som andraspråk.
- Eleverna läser också ett antal ämnen som berör just det program man valt. Dessutom finns på varje program olika kurser i programfördjupningen. Tanken med programfördjupningen är att eleven ska få lära sig mer om ett yrke eller ett ämne.

- Eleven ska också välja två kurser som sitt individuella val.

Alla program innehåller arbetsförlagt lärande. Utbildningen inom gymnasiesärskolan kan även genomföras som lärlingsutbildning. Det innebär att minst hälften av utbildningen genomförs på en arbetsplats.

Betyg och gymnasiesärskolebevis

Det finns fem betygssteg i gymnasiesärskolan: A, B, C, D och E. Högsta betyg är A och lägsta betyg är E. Om eleven inte klarar kraven för E ges inget betyg. Betyget F eller streck används inte.

Alla som går ett nationellt program i gymnasiesärskolan avslutar utbildningen med ett gymnasie-

särskolearbete. Det ska visa vad eleven kan utifrån det eleven lärt sig tidigare i utbildningen.

Efter avslutad skola får eleverna ett gymnasiesärskolebevis som visar vad de läst och vilka betyg de fått.

Att välja skola

När man vill ha hjälp att välja skola och program kan man prata med en studievägledare. Sådana finns på alla skolor, både i grundskolan och i gymnasieskolan.

Eleven får själv önska skola, i eller utanför den egna kommunen. Kommunen har egna skolor, men det finns också fristående sådana. En fristående skola kan drivas som ett företag, stiftelse eller

förening. Alla skolor är avgiftsfria och har samma kunskapskrav. Den som går i gymnasiesärskola har också rätt till förlängt barnbidrag. Om en elev går ett introduktionsprogram gäller studiebidrag.

Den som vill gå i en skola i annan kommun eller i en fristående skola ansöker om detta till hemkommunen. I vissa fall kan ett inackorderingsbidrag ges.

Eleven tar ansvar och påverkar

Alla elever ska kunna påverka, vara delaktiga och ta ansvar i skolan. Skolan utgår från demokratiska värderingar, precis som övriga samhället.

Minst en gång per termin får eleven och föräldern träffa läraren för att prata om studierna. Det kallas

utvecklingsamtal. Man pratar då om hur det går i skolan och hur eleven trivs. Det ger möjligheter att påverka och ta ansvar för det egna skolarbetet. Det är ett viktigt möte där du som elev eller förälder kan ställa frågor om sådant du undrar över.

Modersmålsundervisning och särskilt stöd

Har ditt barn annat modersmål än svenska?

Barnet har rätt till modersmålsundervisning om barnet har goda kunskaper i språket och om ni talar det språket hemma. Den kan anordnas i mån av tillgång till lärare. Ditt barn har också rätt till studiehandledning på modersmålet. Inom gymnasieskolans introduktionsprogram finns möjlighet till språkintröduktion för dem som nyligen kommit till Sverige. Elever som gått grundsärskolan kan få stöd genom ett introduktionsprogram, till exempel

yrkesintröduktion eller individuellt alternativ.

En elev som går ett nationellt program inom gymnasiesärskolan och som riskerar att inte uppnå ett godkänt betyg i någon kurs har rätt till särskilt stöd. Eleven, föräldern, lärare och rektor träffas då för att komma överens om ett åtgärdsprogram. I åtgärdsprogrammet ska det stå hur skolan stöttar eleven och vad eleven själv behöver göra för att klara godkänt betyg E.

**Den svenska
skolan för
nyanlända**

Att komma till ett nytt land och att möta den svenska skolan är en stor händelse; svår, annorlunda och spännande. Den svenska skolan kan för många fungera på ett helt annat sätt än i hemlandet. För att göra övergången lättare har vi utformat en serie broschyrer som beskriver det mest övergripande och grundläggande som en nyanländ förälder och elev behöver veta.

I serien ingår följande broschyrer:

- Förskolan och förskoleklass
- Grundskolan och fritidshem
- Gymnasieskolan
- Grundsär- och gymnasiesärskolan

Samtliga finns att hämta som pdf på skolverket.se/nyanlanda i arabiska, persiska, polska, somaliska och thailändska språkversioner. De finns också i tryckt form, förutom den om grundsär- och gymnasiesärskolan som bara går att få som pdf.

Informationen är tänkt som en hjälp för dig som möter de nyanlända eleverna och deras föräldrar. Beställ broschyrerna gratis och dela ut dem vid era möten.